1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat az
„Ősi mestereink – Iparosköri gyűjtemény”
Települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Ifj. Jancsó Attila

…….

Dömsöd, 2016. november 20.

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. **A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:**
   Ifj. Jancsó Attila

2. **A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:**
   Név: Ifj. Jancsó Attila
   Levelezési cím: 2344 Dömsöd, Bíró Utca 23.
   Telefonszám: 06208022199
   E-mail cím: rajzatis@gmail.com

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. **A nemzeti érték megnevezése**

Ősi mestereink – Iparosköri gyűjtemény

2. **A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása**

□ agrár- és élelmiszergazdaság	□ egészség és életmód	□ épített környezet
X ipari és műszaki megoldások	□kulturális örökség	□ sport
□ természeti környezet	□ turizmus és vendéglátás	

3. **A nemzeti érték fellelhetőségének helye**
2344 Dömsöd, Petőfi utca 11-13.

4. **Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik**

X települési	□ tájegységi	□ megyei	□ külhoni magyarság

5. **A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása**

Ősi mestereink gyűjtemény, a mindenkori székházban látogatható. Ha tudni szeretnénk, az Iparos kör kialakulását, vissza kell mennünk a régmúltba, egészen a szabadságharc koráig. Településünk Dömsöd, az 1848-49-es szabadságharc leverése után, ezer gonddal-sebbel tengette vegetáló mindennapi életét. A férfiak a különböző harcterekről éjszakánként lopakodva, félve számonkérés és megtorlás miatt (a Somlyó és szigetbúvó helyeire csak egy-egy sötét este, ill. éjszaka találkoztak, ami az élménybeszámolók mellett a hogyan tovább napjaik – terveik megoldására irányultak!

Erre a célra egy igen alkalmas házat találtak, ami több szempontból is nagyon elfogadható volt a találkozókra, ez volt, ill. lett a 48-as kör. Idővel, az enyhülő helyzet, az ún. kiegyezés után olyan magas létszámúvá alakult, hogy az ipari tevékenységet végzők és vállalkozók, kereskedők különváltak és 1901-ben megalapították az Ipartestületet, Iparoskört, és 1912-ben megvásárolták mai Székházukat!

Fenn maradt az ipartestület több mint száz évét fémjelző Dömsödi Ipartestületi zászló és 1926-os tagokat és az akkori pártolókat bemutató tablókép, amely a 25 éves jubileumra készült és ma is az iroda falán lóg. Az Ipartestület alapítói voltak: Dobos József kereskedő, Major Lukács cipész, Somogyi Károly szódagyáros, Péter Károly gondnok, Gyöngyösi József lakatos, Tatár Imre lakatos.

A gyűjtemény 15 különböző mesterséget mutat be:

- Varrónő – szabó
- Tímár
- Bőrdíszműves
- Fodrász – borbély
- Bognár
- Kovács
- Kerékpárjavító
- Cipész – csizmadia
- Hentes – mészáros
- Ács
- Asztalos – intarziakészítő
- Méhész
- Molnár
- Szövő
- Helyi szatócs a „Hangya”

A több száz éves munkaeszközökön keresztül, nem csak az adott szakmákkal, de a teljes Iparoskör történetével is megismerkedhetünk. A gyűjtemény felbecsülhetetlen részét alkotja az a több mint száz irat, levél, számla, szerződés, betétkönyv, tagsági könyv, jegyzőkönyv, amit az egykori jegyző: Ifj. Gyöngyösi József (1890 – 1986) őrzött meg az utókor számára.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Úgy gondolom, minden falunak tisztába kell lennie a múltjával, és annak minden kis mozzanatával. Ez a kiállítás elengedhetetlen része történelmünknek, hisz az iparosok és kereskedők mindig is a mozgató rugói, elemei voltak községünknek és a gyűjteményen keresztül a ma élő emberek megismerkedhetnek a régi mesterek munkaeszközeivel és ezen keresztül mindenapjaikkal

.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bödö Mihály az Állt. Iparos és kereskedői kör mindenkori elnökének visszaemlékezése

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.
MELLÉKLETEK

1. **Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja**

DÖMSÖD
KERÉKPÁRJAVÍTÓ

Suszter
és
Csizmadia

Kovács

Hangya

VARRÓNŐ - SZABÓ
SINGER

Ács -
Asztalos

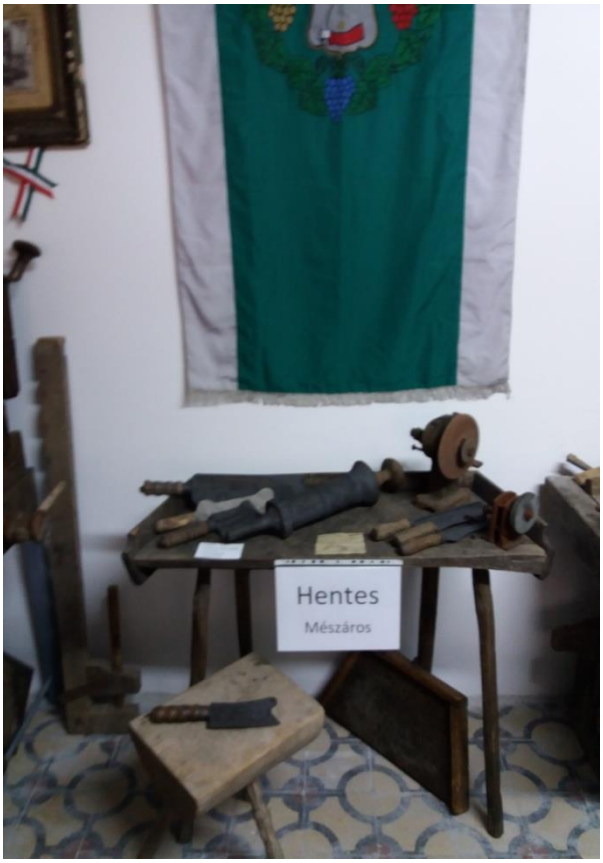
Hentes
Mészáros

Bőrdíszműves

Méhész

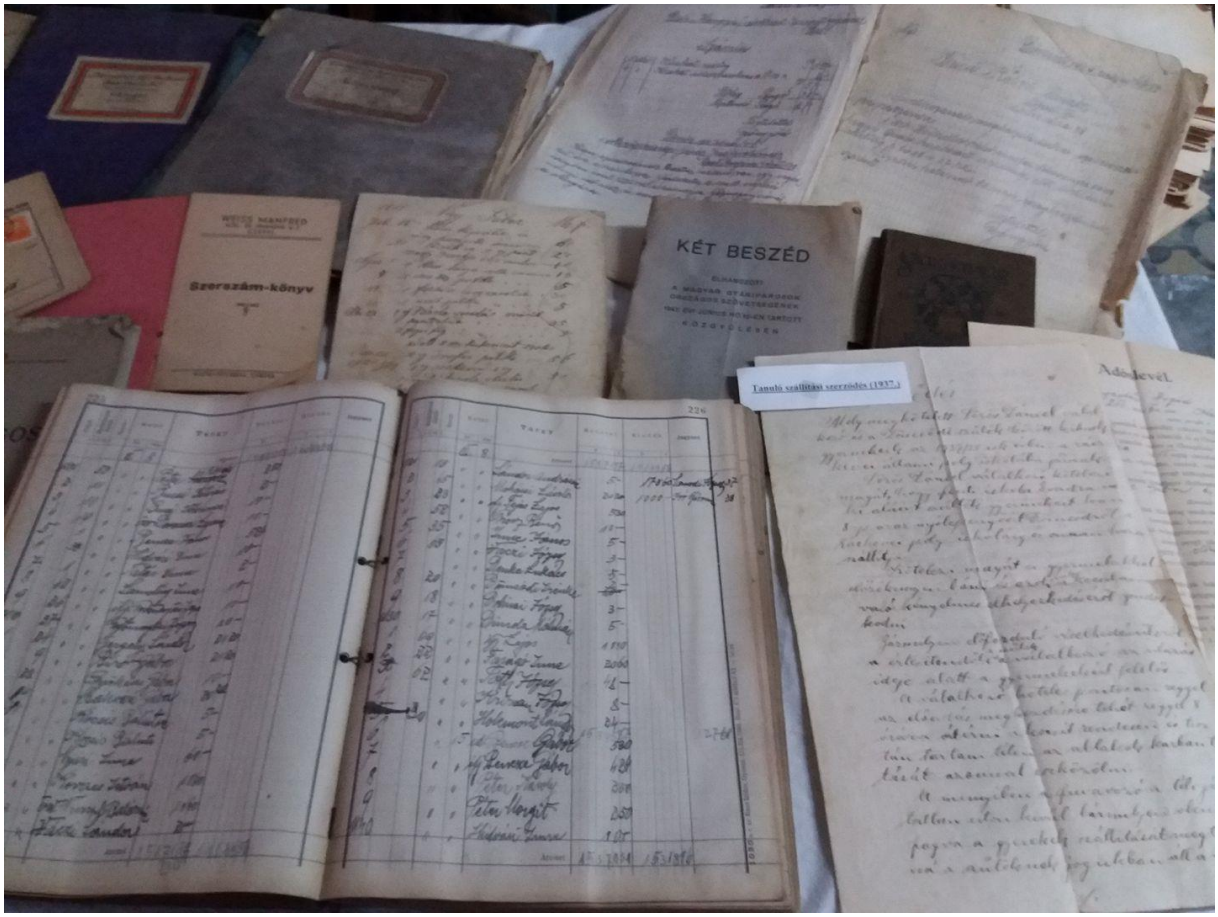
Szerszám-könyv
KÉT BESZÉD
Tanuló szállítási szerződés (1937.)

Tantárgy
Mennyiségtan
AUTOMOBILVEZETŐK LEXIKONA
FRIED RÓBERT
WEISS MANFRED
Szerszám-könyv
A kézműiparosságot érintő fontosabb illetékek magyarázata
IPAROSOK KÖNYVTÁRA
A TETŐFEDŐ ÉS ÉPÜLET-BÁDOGOS
SCHODITSCH LAJOS
ELEKTROTECHNIKA
IPARI TERMELÉSI TANÁCS
ÉPÍTŐIPARI TELJESÍTMÉNYI SZAKNORMÁK
1947

Kiállítási leltár:

Varrónő-Szabó:

- Lábhajtásos Singer varrógép
- Thonett szék
- Próbaba
- 4db faszenes vasaló
- Himzőráma
- olajozó
- 6db szabó olló
- Munkakötény
- Varródoboz
- Segéd beosztott bizonyítvány
- Anyagleltár könyv
- Dömsödi női varró egylet fénykép

Tímár:

- 2db tímárcsikó
- 5db ár
- ló nyereg

Bőrdíszműves:

- Lábhajtásos Bobbin varrógép
- Thonett szék
- 3db bőrlyukasztó ár
- Bőrminta könyv
- 4db bőrműves fogó
- 2db bőrműves kés
- 3db bőrvágó olló
- mesterlevél
- szakmunkás bizonyítvány
- Orosz Károly mester életrajza

Fodrász-borbély:

- Fodrász pult
- Karfás Thonett szék
- Thonett álló fogas
- Ballonkabát
- 2db kalap
- 2db borotvaélező

- Borbély cégér
- 4db hajsütővas
- 2db borotva
- 2db csontfésű
- 4db kölnis üveg
- pacsmag

Bognár:

- Bognár munkapad
- 3db szekérkerék
- Tragacs kerék
- Talicska kerék
- Szekérkerék bak
- Járom fák
- 3db menet fúró
- kézi fűrész
- 2db hántoló
- Lőcsös kocsi oldal
- Lőcsös kocsi vég
- Lőcsös kocsi tengely
- Bognár kalapács
- Halász József mester fényképe
- Halász József mester életrajza
- Kerékfog karcolók

Kovács:

- Tábori kohógép
- Fujtató
- kézi fujtató
- 3db üllő
- Kohász Kalap
- Kohász kötény
- Kohász cipő
- Patkóvas
- 10db patkó
- Patkólyukasztó kalapácsok
- Patkószög
- 29db különbféle fogó
- 12db különbféle formázó kalapács
- 22db különbféle kalapács fej
- 2db golyófogó
- kovács minták
- 5db különbféle reszelő
- Kovács István mester életrajza
- Kovács István mester fényképe

Kerékpárjavító:

- Csoda kerékpár
- 2db ülés
- Szelepek
- 12db különbféle biciklikulcs
- Fa kerékpártartó
- 12db kerékpár igazolvány
- 6db kerékpár eltűnési bejelentés
- 4db javítási számla
- 2db olajzó
- 4db saller
- 8db gépész folyóirat
- eszköz rendelő füzet

Cipész-Csizmadia:

- 4pár bőrcsizma
- 2pár halina csizma
- 4pár csizma sámfa
- 4pár cipő sámfa
- 2db üllő
- 10db lyukasztótű
- 3db cipész kalapács
- 3db cipőpasztás doboz
- 4db ár
- 25db különbféle suszter szerszám
- bőrvágó fogó
- Suszterszék
- Suszter fogó

Hentes-Mészáros:

- 2db hentespült
- 2db vágódeszka
- 4db hentes bárd
- 2db hurkatöltő
- 2db köszörű
- 3db sertés kaparó

Ács:

- Ács munkaasztal
- 25féle különböző gyalu
- 5db körző

- 8db furdancs
- 4db szerszámos láda
- 3db kézi fúró
- 2db szekerce
- 4db kézifűrész
- 8db szorító
- 15db ácskapocs
- Jelölők
- Centi
- 5db toló gyalu
- 4db salp gyalu

Asztalos-Intarziakészítő:

- Asztalos munkapad
- 35féle különböző gyalu
- 12db toló gyalu
- 12db furdancs
- padszolga
- 5db hántoló
- 6db szorító
- 5db kézi fűrész
- 4db körző
- Hintaló
- 3db szerszámosláda
- Kézi fúrók
- 4db véső
- 6db fúró
- 8db véső
- Félkész intarzia doboz tetők
- Intarzia lapok
- Centi, colostok
- kárászfűrész
- gyalogszék
- fakalapács
- Tóth Imre mester életrajza
- Tóth Imre mester fényképe
- Tóth Imre mester mesterlevele
- Intarzia kép
-
- Asztalos könyv

Méhész:

- Tapasztott méhkaptár

- Fonott méhkaptár
- Fakaptár
- 2db füstölő
- Mézes kanna

Molnár:

- Molnár kocsi
- 12db juta zsák
- Kalmár rosta
- Hengermalom képe
- Zsufa malom képe
- Aratási szerződés
- Őrlési szerződés
- Lisztesláda
- 3db lisztes lapát

Szövő:

- Szövőszék
- Motola
- 2db gereben
- Tiloló
- 4db Guzsaly
- 12db orsó
- 2db hajóorsó
- szövőszálak
- 2db rokka
- 2db szövő doboz

Helyi szatócs a Hangya:

- Páncélszekrény
- 2db tagsági könyv
- Bevásárló könyv
- Évkönyv
- Paprikás doboz
- Kassza
- Faragott asztal
- Faragott szekrény
- Mákdaráló
- 5db kávédaráló
- 4db sütőforma
- 2db asztali mérleg
- 2db rágcsálóirtó
- 2db lekváros köcsög

- Lisztes szita
- 3db fénykép az üzletről
- 10-os szódásüveg rekesz
- olajtartó
- Rizs és Bors tartó fiók

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

    2. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat